

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:2

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 18 september

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då handlar det först om medgivande till deltagande på distans. Kan vi medge det? Jag finner så.

§ 2 Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Robert Rydberg

Återrapport från extrainsatt videomöte den 14 augusti 2020

Återrapport från informellt möte den 27–28 augusti 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor den 21 september 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, kabinettssekreterare Robert Rydberg och medarbetare! Det har nog aldrig varit så här många i salen under coronatiden, men det är väl ett tecken i tiden att smittspridningen börjar tunnas ut.

Vi börjar som vanligt med punkterna om återrapporter, om det finns något att säga.

Anf. 3 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Tack så mycket! EU-nämnden har fått en skriftlig återrapportering från utrikesministrarnas videokonferens den 14 augusti. Jag har inget att tillägga till den skriftliga rapporteringen.

Gymnichmötet, det informella utrikesministermötet den 27–28 augusti. På dagordningen där stod Belarus, Turkiet och EU:s relation till Ryssland.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor på återrapporterna, och vi tackar för dem.

Vi går då in på information och samråd inför möte i rådet den 21 september och punkten Aktuella frågor.

Anf. 5 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Höga representanten Josep Borrell väntas som vanligt informera om aktuella frågor. Vi har fått information om att han planerar att ta upp bland annat Turkiet, Ryssland och Kina. Även om dessa frågor inte är diskussionspunkter som ska förankras med riksdagen vill jag passa på att kort säga något om regeringens förhållningssätt.

Borrell väntas alltså lämna en uppdatering om sina samtal med Turkiet. Han förväntas framför allt tala om östra Medelhavet, som för närvarande står i centrum för de samtal som han primärt har med Turkiets utrikesminister.

Vår egen utrikesminister har de senaste månaderna flera gånger samrått med nämnden om de utmaningar som relationen mellan EU och Turkiet innebär. Det handlar som bekant både om situationen i Turkiet och om landets regionala agerande. De positioner som regeringen har förankrat i nämnden gäller förstås alltså. Turkiet kommer sannolikt att stå på dagordningen för Europeiska rådet nästa vecka, vilket ger ett tillfälle till ytterligare samråd med nämnden.

Under rubriken Ryssland väntas höge representanten ta upp framför allt, förstås, förgiftningen av den ryske oppositionspolitikern Aleksej Navalnyj.

Som ni känner till tillkännagav förbundskansler Merkel den 2 september att det fanns otvetydiga bevis på att Navalnyj hade förgiftats med det kemiska stridsmedlet novitjok. Tyskland vände sig därefter till två

europiska laboratorier, ett franskt och FOI i Umeå, för ytterligare analyser. De analyserna kom till samma slutsats som den tyska. Tyskland har nu också begärt teknisk assistans från Organisationen för förbud mot kemiska vapen, OPCW.

Den 3 september antog EU:s medlemsstater ett gemensamt uttalande där förgiftningen av Navalnyj fördömdes. Man krävde en transparent utredning, att de ansvariga ska ställas till svars och att Ryssland ska samarbeta med OPCW.

Förgiftningen utgör en del i ett mönster av angrepp mot oppositionella i Ryssland och ett mönster av straffrihet för sådana angrepp. Att attacken skedde med kemiska stridsmedel är i sig ett brott mot folkrätten.

Regeringen verkar för att EU ska stå enat och utkräva ansvar av ryska myndigheter i enlighet med Rysslands åtagande under C-vapenkonventionen. Om Ryssland inte inleder en trovärdig utredning bör EU överväga nya restriktiva åtgärder. Det är självklart att Tyskland har ledarskapet i frågan, och Sverige har en nära dialog med Tyskland om vägen framåt.

Borrell väntas under punkten Aktuella frågor också återrapportera från toppmötet med Kina den 14 september. Från svensk sida finns det särskild anledning att välkomna att EU, som vi fått förhandsinformation om, tog upp fallet med den svenske medborgaren Gui Minhai. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då går vi in på nästa punkt på dagordningen, Libyen, en diskussionspunkt.

Anf. 7 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Situationen i Libyen är fortfarande mycket allvarig, som nämnden vet. Den har en negativ inverkan på den regionala stabiliteten och på säkerheten i EU:s södra grannskap.

Under våren och sommaren har GNA, den av FN erkända regeringen, avancerat militärt på marken. GNA:s styrkor befinner sig sedan en tid tillbaka utanför staden Sirte. Det pågår inga storskaliga strider för närvarande. Däremot rapporteras det att både GNA och general Haftars LNA bygger upp sin militära kapacitet vid Sirte.

Den 21 augusti aviserade de bägge sidorna i parallella deklARATIONER ett eldupphör, och det har välkomnats av FN och EU.

Den 15 september förlängde FN:s säkerhetsråd mandatet för den politiska insatsen Unsmil med tolv månader. Mandatförlängningen innebär bland annat att generalsekreteraren ska utnämna ett särskilt sändebud för Libyen. Generalsekreteraren uppmanas att inkomma med ett uppdaterat förslag om hur vapenvilan ska kunna stödjas och övervakas av FN.

Regeringen anser att EU har en viktig roll att spela för att stödja FN:s ansträngningar för en varaktig vapenvila och en inkluderande politisk process. Det är välkommet att Borrell besökte Libyen den 1 september för att bekräfta EU:s politik.

Brotten mot FN:s vapenembargo fortsätter tyvärr. En politisk lösning på konflikten i Libyen förutsätter att externa aktörer som stöder respektive sida agerar konstruktivt. EU har en viktig roll att spela i att ge tydliga

2020/21:2
18 september

budskap om detta. En hållbar fred kan inte uppnås om inte hela samhället är delaktigt. Regeringen anser att det är av största vikt att EU aktivt driver frågan om att kvinnor måste inkluderas på ett meningsfullt sätt i alla delar av den politiska processen i Libyen.

Det råder samsyn inom EU när det gäller avsikten att sanktionera ytterligare två individer och tre entiteter i Libyen. Beslut om detta kommer att fattas vid rådets möte, och riksdagen har annoterats enligt etablerade rutiner. Därutöver råder samsyn om att det bör fattas beslut om att avlista bland annat talmannen i parlamentet i östra Libyen. Skriftligt samråd med riksdagen enligt gängse rutiner kommer att genomföras i denna fråga.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**
<<<Det är välkommet att en oberoende faktainsamlingsmission, som tillsatts av FN:s MR-råd för att undersöka och dokumentera övergrepp i Libyen, nu har inlett sitt arbete.

Anf. 8 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för informationen inför diskussionen om Libyen!

Vi stöder naturligtvis regeringens ståndpunkt, och det är viktigt att försöka upprätthålla vapenembargot. Men det har i alla fall i medier funnits uppgifter om att Frankrike stöder den ena sidan och att EU stöder den andra sidan. Jag vet inte riktigt hur man hanterar detta i EU-kretsen. Det känns som att vi måste stå enade om hur vi ska agera vidare.

Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för föredragningen! Jag uppfattade det som att det var en viss skärpning jämfört med det vi har fått utskickat, och det lät väldigt bra.

Vi har från Vänsterpartiets sida varit lite undrande över att man välkomnar ett eldupphör men inte är tillräckligt tydlig med fredssträvandena, så att säga. Ett eldupphör är ju ingen lösning, utan det är fred som måste uppnås. Detta uppfattade jag att kabinetssekreteraren var mycket tydligare med än vad vi kunde se i det utskickade, så jag har ingenting att säga om det.

Däremot vill jag, eftersom de olika insatserna i Libyen nämns, hänvisa till våra tidigare avvikande meningar när det gäller EU:s samarbete med Libyen och framför allt den libyska kustbevakningen.

Anf. 10 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**
<<<EU-sidan när det gäller agerandet i Libyen, särskilt sedan den viktiga konferensen, som ägde rum i Berlin och där en viktig slutsats var att man betonade vikten av externa parter stöd till fredsprocessen och till de ansträngningar som leds av FN:s särskilda representant.

Detta reflekteras inte bara i den mission som nämndes tidigare utan också i bland annat beslutet att nu utse en särskild EU-representant för Libyen.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**
<<<>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 11 FREDRIK MALM (L):

Vi står bakom ståndpunkten, men i analysen av Libyen från svensk sida och kanske även i något statement om det blir diskussion är det viktigt att inte glömma bort den destruktiva roll som Turkiet spelar där just nu eller de farhågor som finns att kombattanter från Syrien kan transporteras till Libyen och fortsätta sin holmgång där.

Anf. 12 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Med det tänkte jag sammanfatta med att konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 14 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Vi stöder regeringens inriktning men vill ha med att EU måste avbryta samarbetet, så vi har en avvikande mening där.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag är ledsen att jag glömde det.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en delvis avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Förbindelserna mellan EU och AU.

Anf. 16 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG:

Diskussionen är en del av förberedelserna av det planerade toppmötet mellan EU och AU och EU:s och AU:s utrikesministermöte, som var planerat till den 28 september men ser ut att bli uppskjutet på grund av pandemin.

Vid rådets möte förväntas relationen EU–AU belysas i ljuset av just pandemin. Därtill kan aktuella politiska frågor i Afrika komma upp. Kommissionär Urpilainen kommer att delta, och rådet väntas därmed även få en uppdatering om post-Cotonou-förhandlingarna.

Regeringen har genomgående framhållit att partnerskapet mellan EU och AU måste bygga på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer inklusive antikorruption och jämställdhet. Sverige har även framhållit vikten av hållbar handel och hållbara investeringar, anständiga arbetsvillkor, multilateralt samarbete samt miljö och klimat. Flera av dessa prioriteringar har redan omhändertagits – dels i kommissionens och den höga representantens gemensamma meddelande mot en övergripande strategi med Afrika från den 9 mars, dels i de rådsslutsatser om EU och Afrika som beslutades i juni och dels i det förhandlingsmandat som EU-institutionerna fick inför förhandlingarna om deklarationen inför utrikesministermötet. Sverige kommer att fortsätta understryka vikten av att EU står enat bakom sina gemensamma värderingar vid ministermötet och toppmötet.

Coronapandemins konsekvenser för Afrika ställer krav på ett partnerskap som bidrar till mer motståndskraftiga och hållbara samhällen. Återhämtningen måste beakta mänskliga rättigheter, demokrati och

rättsstatens principer, jämställdhet och miljö- och klimatmässig hållbarhet. Mötena mellan EU och AU blir viktiga tillfällen att arbeta för en hållbar återhämtning efter pandemin, det vi kallar build back better and greener.

Sverige kommer att understryka att partnerskapet bör bidra till starkare samordning till förmån för en mer ambitiös global miljö- och klimatpolitik.

Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD):

I tillägg till de frågor som kabinetssekreteraren tog upp vill vi gärna att regeringen särskilt ska lyfta fram frågorna om irreguljära migrationsströmmar och återtagande av migranter.

Anf. 18 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Jag utgår från att också migrationsfrågor kommer att diskuteras vid de kommande mötena mellan EU och Afrikanska unionen. Regeringen kommer där naturligtvis att ge uttryck för sin syn på de frågorna.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Belarus.

Anf. 20 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Drygt en månad har gått sedan presidentvalet i Belarus. Stora manifestationer mot valfuskets fortsätter. Det belarusiska folkets enighet och mod imponerar. Man har gjort det tydligt att man efter 26 år fått nog av Aleksandr Lukasjenko. Vi ser samtidigt en upptrappning av våldet mot fredliga demonstranter och förföljelse av aktivister och journalister.

Valet i Belarus var varken fritt eller legitimt. Resultatet förfälskades av Lukasjenko. Han är en illegitimt vald president. Han saknar varje form av demokratisk legitimitet. Han borde lyssna på sitt folk och avgå. Belarus folk har samma rätt som alla andra folk att välja sina ledare i fria och demokratiska val. Det vore en illusion att tro att fria demokratiska val kan komma till stånd så länge Lukasjenko har den politiska makten.

Sverige fördömer valfuskets och regimens våld. Vi kräver att frihetsberövade släpps och att tvångsförvisade tillåts återvända. Oppositionen måste få verka fritt. Fabricerade åtal måste dras tillbaka. Ansvariga måste ställas till svars.

Vid rådets möte kommer utrikesministern att vara tydlig med vårt fördömande och våra krav. Hon kommer att betona vikten av fortsatt EU-enighet och ett beslutsamt agerande. Sverige driver på för ett snabbt antagande av utökade riktade sanktioner. Därutöver måste det finnas möjlighet att ytterligare utöka sanktionerna om situationen i Belarus fortsätter att förvärras.

Det är en stor besvikelse att EU ännu inte har kunnat agera i denna fråga. Tyvärr har en medlemsstat, Cypern, hittills blockerat ett sanktionsbeslut. Sverige kommer att fortsätta att mycket aktivt verka för att lösa upp denna blockering.

Låt mig tillägga att måndagens rådsmöte mycket passande kommer att inledas med en frukost mellan utrikesministrarna och Svetlana

Tichanovskaja. Vår förhoppning är förstås att detta kommer att ytterligare öka trycket på att EU ska komma till skott och äntligen fatta beslut om sanktioner med anledning av situationen i Belarus. Detta är också en fråga om EU:s trovärdighet.

Mot bakgrund av den senaste utvecklingen har EU-kommissionen fått i uppdrag att göra en djupgående översyn av EU:s relationer med Belarus och presentera ett förslag för rådet. Dessa relationer måste reflektera den försämrade utvecklingen.

Regeringen anser att EU:s engagemang nu bör inriktas mot stöd till civilsamhället, oberoende medier och mellanfolkliga kontakter. Det finns enighet inom EU om vikten av att utöka de mellanfolkliga kontakterna med Belarus. Regeringen har varit särskilt pådrivande för att EU ska presentera konkreta förslag på hur stödet till civilsamhället och till demokratiska krafter ska kunna fördjupas. Vi är väl medvetna om att det är en utmaning att kanalisera stöd till civilsamhället vid ökande repression, men EU måste vända på alla stenar.

Låt mig för fullständighetens skull, även om detta inte är en fråga för samråd inför rådet, tillägga att regeringen ser OSSE som den internationella organisation som har bäst förutsättningar att på sikt verka för en lösning av krisen.

I egenskap av inkommande OSSE-ordförande har utrikesministern som bekant tillsammans med nuvarande ordförande, Albanien premiär- och utrikesminister, och den tredje trojkamedlemmen Slovakien erbjudit OSSE:s stöd om regimen i Belarus skulle vara beredd att inleda en genuin dialog med oppositionen för att uppnå en hållbar lösning. Detta erbjudande kvarstår, och det är i sig ett viktigt politiskt budskap även om förutsättningar i dagsläget uppenbarligen inte föreligger. Lukasjenko har ju hittills i både ord och handling signalerat sitt ointresse av att inleda en dialog med oppositionen, inklusive genom att gripa och tvångsförvisa ledande företrädare för oppositionen.

Erbjudandet om dialog innebär på intet sätt ett erkännande av Lukasjenkos legitimitet. Tillåt mig att upprepa: Han är en illegitimt vald president. Och en dialog förutsätter allt det som jag sagt tidigare, det vill säga att frihetsberövade släpps, att tvångsförvisade tillåts återvända och att oppositionen får verka fritt.

Belarus demokratiska opposition har samlat sig i ett koordinationsråd med tusentals medlemmar. Rådets medlemmar är de tydligaste företrädarna för folkets vilja. Utrikesministern har senast den här veckan träffat en av medlemmarna i rådets presidium, som också besökt riksdagen. Koordinationsrådet har vårt stöd som företrädare för det belarusiska folkets demokratiska röst.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**
<<<Också i detta perspektiv är OSSE:s roll viktig som den organisation som bär upp principerna för den europeiska säkerhetsordningen, däribland varje stats rätt att välja sin egen utrikes- och säkerhetspolitiska väg.

Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Det är nu sex veckor sedan valet i Belarus ägde rum, och det är anmärkningsvärt att den geopolitiska kraft som EU utgör inte har lyckats komma längre i att utöva aktiva påtryckningar på regimen. Det är övergrepp som sker, och vi får rapporter om dem dagligen.

Det är bra att regeringen driver på i frågan. Moderaterna och säkert andra partier lämnar stort stöd för detta.

Vi hade en diskussion på utrikesutskottets möte i går, en ganska lång sådan, om denna fråga. Jag tycker att det är bra att vi i dag får en muntlig redogörelse för att regeringen faktiskt har skärpt sin hållning och gjort det tydligare var man står. Men jag skulle gärna ha sett att detta kommit på pränt kvällen före detta möte. Det talade ordet gäller i EU-nämnden, liksom det skriftliga, men med skriftliga handlingar, till exempel kommenterade dagordningar, hinner man smälta det hela. Det kan också innebära att man kan lämna ett stöd till regeringen som man annars inte hade planerat. Därför skulle jag uppskatta, framför allt nu när regeringen så påtagligt skärper tonen, om vi fick möjlighet att begrunda detta med åtminstone 10–12 timmars framförhållning.

Men jag vill återigen betona att vi stöder regeringen i detta. Det är dags att gå från ord till handling nu.

Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack för genomgången, kabinetssekreteraren!

I likhet med Hans Rothenberg kan jag konstatera att det är en skärpt ton i det talade ordet i dag. Det välkomnas. Det var flera delar som efterlystes på utrikesutskottet i går som jag upplever fanns med nu. Det gäller bland annat synen på Lukasjenko som en illegitim president, att alla fångar ska frigges, att det måste genomföras nya, fria och rättvisa val och att man måste få stopp på den typen av agerande.

Jag välkomnar också att det i slutklämmen kom en markering om att koordinationsrådet har en viktig roll och är en viktig partner tillsammans med andra aktörer i det här arbetet.

Man kan fundera på om man ska låta Cypren fortsätta låsa läget här eller om man har möjlighet att ta steget till att använda kvalificerad majoritet för att skynda på. Som sagt har det gått lång tid utan att vi kommit till skarpa åtgärder. Det är en fråga.

Jag är också intresserad av att höra om det under resans gång har funnits samtal med Cypren där man har sett tecken på att de kanske är beredda att släppa det de nu håller på med, eller hur tänker de agera?

Anf. 23 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för föredragningen och för den skärpta ståndpunkten! Jag kan instämma i Hans Rothenbergs synpunkt att det hade varit bra om vi hade kunnat få detta i går, så att vi hade kunnat läsa det.

Jag hade själv förberett ett ganska långt inlägg om vår syn på Belarus och Lukasjenko. Vi menar till exempel att han borde kallas för diktator. Det är dock bra att regeringen nu har börjat säga ”regim” och inte ”regering”. Jag konstaterar att regeringen fortfarande inte säger ”diktator”, men man säger åtminstone ”illegitimt vald”, vilket är bra.

I övrigt tycker jag att den föredragning vi nu fick var väldigt bra. Skärpningen av regeringens ståndpunkt ligger mycket väl i linje med det som Vänsterpartiet har framfört vid tidigare möten. Vi är väldigt glada över att vi nu har fått gehör för det vi tidigare har framfört. Jag har inget övrigt att tillägga.

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för en bra föredragning av regeringens ståndpunkt.

Jag har en fråga om något som varit uppe den senaste tiden, nämligen de som har utsatts för övergrepp och tortyr och hur man ska hantera de anmälningar och den dokumentation som har gjorts på området. Vad kan EU göra? FN:s människorättsråd uttalade sig i går eller i dag och sa att detta naturligtvis måste utredas. Vad kan EU göra för att man verkligen ska utreda dessa brott mot politisk opposition och aktivister?

Vi som har kontakter i Vitryssland vet att oppositionen väntar på sanktionerna. Jag hoppas verkligen att de kan komma till stånd, om inte annat så på toppmötet i nästa vecka. Förhoppningsvis lägger Cypern ned sin blockerande funktion. Annars driver vi också att man ska kunna gå via kvalificerad majoritet, men jag antar att det krävs förändringar som tar lite längre tid innan man kan uppnå detta.

Lukasjenko ingår kanske inte i sanktionsregimen i första skedet, om jag har uppfattat det rätt. Det är oerhört viktigt att det är tydligt att EU först vill se en dialog, men om den inte kommer till stånd måste Lukasjenko stå på tur för sanktioner, och det måste vara tydligt att det hotet finns när man antar sanktioner. Jag skulle bara vilja höra några kommentarer från kabinetssekreteraren om detta.

Anf. 25 FREDRIK MALM (L):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för genomgången!

Jag blev positivt överraskad av detta. Det är en avsevärt bättre ståndpunkt. Den är radikalt förändrad jämfört med det som låg på bordet när utrikesutskottet träffades i går. Jag tycker att det är mycket positivt att regeringen på detta sätt läser av attityder, förhållningssätt och synpunkter från partierna. Vi står bakom detta.

Det är viktigt att notera det som Hans Rothenberg inledde sitt anförande med, nämligen det bekymmersamma i att Europeiska unionen är så blockerad och splittrad här. Det är ett mönster. Det kom en rapport för något år sedan från European Council on Foreign Relations rörande EU:s politik och vilka signaler man sänder när det handlar om västra Balkan. Det är samma sak där: EU uppfattas som inte tillräckligt långsiktigt och engagerat.

På samma sätt har EU i praktiken inget inflytande alls över till exempel den stora konflikten i södra Kaukasien, den om Nagorno Karabach. Vi ser att EU är splittrat när det gäller Ryssland och eventuella Magnitskijsanktioner och annat. Det är likadant när det gäller Venezuela.

Det är bekymmersamt att en union med nästan en halv miljard invånare kan blockeras av ett litet land med 1 eller 2 miljoner invånare. Man måste se frågan om Belarus i den kontexten. Det finns säkerligen en stor majoritet som vill gå tuffare fram. Det är viktigt att Sverige finns med där.

Om man pushar för en dialoglinje är det också viktigt – jag tycker att kabinetssekreteraren klargjorde detta i den muntliga redovisningen här – att det inte ska vara en sådan dialog som statschefen eller hans regim kan utnyttja för att vinna tid. Vi ser ju nu hur Nicolás Maduro och hans narkomaffiaregim i Venezuela utnyttjar dialogen utan att dialogen leder någon vart.

2020/21:2

18 september

Det sista jag vill nämna är att Sverige tillsammans med Polen och andra var oerhört engagerade för att starta det östliga partnerskapet. Då måste vi också se om det östliga partnerskapet kan spela någon konstruktiv roll här och att det inte ska finnas delar i partnerskapet som på något sätt kan gynna regimen i Minsk – det kan vara stöd eller annat som regimen kan dra nytta av. Det östliga partnerskapet måste också bidra till förbättringar i Belarus och också till att ge Belarus en möjlighet att närma sig Europa och minska sitt beroende österut.

Anf. 26 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för en mycket bra och förtydligad positionering! Jag uppskattar verkligen att regeringen har vidtagit dessa mått och steg också i det muntliga ordet. Det vill jag tacka extra mycket för.

Jag är dock bekymrad över Cyperns förhållningssätt. Kabinetssekreteraren nämnde mycket i går på utrikesutskottet men även under dagen i dag. Jag har en konkret fråga: Vilka mått och steg avser EU-26 att ta för att sätta tydlig press på Cypern att avstå från denna typ av blockering? Det är ju ett mycket bekymmersamt läge, precis som Fredrik Malm var inne på, att ett litet land som Cypern kan blockera en så angelägen fråga i ett kritiskt läge. Sedan tycker jag också att Fredrik Malm uttryckte sig bra om det östliga partnerskapet. Det finns ju länder i EU-kretsen som är nära Vitryssland gränsmässigt: Litauen, Polen och så vidare. Vilka kontakter har tagits via dessa länder för att förstärka processen?

Anf. 27 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Låt mig inledningsvis säga att den svenska regeringen och inte minst utrikesministern personligen har ett mycket långvarigt och starkt engagemang för demokrati i Belarus. Sverige har sedan länge tillhört de länder som oftast och tydligast tagit upp frågan om Belarus, både inom EU och i bilaterala samtal och kontakter med andra länder. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag vill alltså hävda att den svenska regeringen sedan länge har en position i Belarusfrågan som det finns anledning att vara stolt över och som vi kommer att uttrycka mycket tydligt vid rådsmötet på måndag.

Vi delar som sagt den frustration och upprördhet som ett antal ledamöter i nämnden uttrycker angående EU:s hittillsvarande oförmåga att gå från ord till handling och fatta nödvändiga beslut om sanktioner när det gäller Belarus. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<ska få beslut om sanktioner mot Belarus. Det är sent, alltför sent, men ändå bättre sent än aldrig.

Som jag också underströk är detta ett första steg. Vi har och måste ha en beredskap för att utvidga listan i ljuset av den fortsatta utvecklingen i landet. Det är alldeles självklart, för att svara på Désirée Pethrus fråga, att möjligheten att sätta upp Lukasjenko på listan måste finnas där om utvecklingen fortsätter att gå i den felaktiga och beklagliga riktning som vi har sett.

När det gäller möjligheterna att utreda övergreppen mot mänskliga rättigheter i Belarus, för att återkomma till ytterligare en fråga från Désirée Pethrus, kan jag notera att 17 medlemsstater i OSSE i går beslutade att aktivera den så kallade Moskvamekanismen mot Belarus. Den ger en möjlighet att sända oberoende rapportörer för att inleda en undersökning om allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna, inklusive valfusk och inskränkande av yttrande- och mötesfrihet i samband med presidentvalet.

Sedan är det naturligtvis så att utan Belarus samtycke kommer denna rapportör inte att få tillträde till Belarus territorium, men rapportören kommer ändå att kunna inleda sitt arbete. Det finns naturligtvis möjligheter för rapportören att ta emot vittnesmål som på olika sätt lämnas till rapportören. Vi kommer att få hantera resultaten av den rapporten under vårt OSSE-ordförandeskap nästa år.

Frågan om kvalificerad majoritet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken är ju en fråga som fortsätter att diskuteras. Som ni känner till är Sveriges position att vi är beredda att titta på möjligheten till kvalificerad majoritet för vissa typer av beslut inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, bland annat när det gäller beslut om att utveckla sanktionslistor och frågor som har med mänskliga rättigheter att göra. Kommissionen står bakom samma linje, och det nämndes också av kommissionens ordförande i hennes state of the union-tal tidigare i veckan. Detta är dock, som bekant, en svår och kontroversiell fråga där det kommer att ta tid, tror jag, innan beslutsformerna utvecklas.

Anf. 28 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för ett bra och utförligt svar i många delar! Jag saknar dock svar på frågan om det pågår någon form av samtal. Kan kabinetssekreteraren göra någon bedömning av Cyperns agerande. Är de på väg att släppa, eller vad händer på den fronten? Det är ju ändå den absolut snabbaste vägen framåt att få med sig dem på banan.

Anf. 29 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

Det pågår mycket intensiva diskussioner både om Belarussanktionerna och om sanktionerna mot Turkiet med anledning av läget i östra Medelhavet. Jag tror att det finns en medvetenhet hos alla medlemsstater om att den nuvarande situationen – den nuvarande blockeringen – är ett allvarligt problem för EU:s trovärdighet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag har inte uppfattat någon avvikande ståndpunkt utan konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkten Övriga frågor.

Anf. 31 Kabinetssekreterare ROBERT RYDBERG:

För nämndens kännedom kommer rådet slutligen att hålla en informell lunchdiskussion om hur EU:s relationer till det sydliga partnerskapet kan förstärkas och fördjupas i ljuset av de socioekonomiska konsekvenser som covid-19 innebär. Sverige välkomnar detta.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och tackar också kabinettsekreteraren och hans medarbetare för i dag. Trevlig helg när den kommer!

Anf. 33 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag har en ordningsfråga. Finns det möjlighet att få den ståndpunkt som kabinettsekreteraren läste upp kopplat till Belarus utsänd? Det var mycket och långt, så det var svårt att vara säker på att få med allt. Det skulle vara värdefullt att få detta utsänt.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det kan nog faktiskt inte nämnden bistå med. Däremot får du såklart gärna själv ta kontakt med Utrikesdepartementet om det är något som du skulle vilja kontrollera.

Jag noterar de önskemål som har framförts från flera om att få reviderade ståndpunkter när det uppfattas som att det är stor skillnad och för dem vidare.

§ 3 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren (deltar per telefon)

Återrapport från videomöte den 15 juli 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 22 september 2020

2020/21:2

18 september

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare på nämndens dagordning och hälsar Hans Dahlgren välkommen. Vi välkomnar också de medarbetare som kanske finns på någon annan telefonuppkoppling.

Vi börjar med en återrapport från videomötet den 15 juli 2020.

Anf. 36 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Det senaste informella videomötet i EU-ministerkretsen hölls den 15 juli. Nämnden har fått en rapport från mötet, men för er som ännu inte haft möjlighet att ta del av den ger jag gärna en kort redogörelse för vad som togs upp där.

Mötet den 15 juli var framför allt ett förberedande möte inför det långa möte i Europeiska rådet som ägde rum den 17–21 juli. Som ni alla vet nåddes det där till slut en uppgörelse dels om nästa långtidsbudget, dels om återhämtningsplanen för EU – det som kallas Next Generation EU.

Vid allmänna rådets möte i juli informerade det tyska ordförandeskapet om sina prioriteringar under hösten. Vad de sa var att det huvudsakliga fokuset kommer att ligga på Europas ekonomiska och sociala återhämtning efter den kris som har uppkommit på grund av covid-19-pandemin.

Andra strategiska frågor som tyskarna tänker prioritera handlar om begränsningar av klimatförändringarna, alltså om klimatkrisen, om den framtida relationen mellan EU och Storbritannien, om rättsstatsprincipen och om framtidskonferensen.

Detta var en kort redogörelse, fru ordförande.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på rådets dagordning och dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen.

Anf. 38 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Det här en informationspunkt. Inga beslut ska fattas här, utan detta är ett tillfälle för ordförandeskapet att informera om hur den diskussion som man nu har med Europaparlamentet fortlöper. Det måste som bekant vara så att Europaparlamentet ger sitt godkännande till förslaget om en flerårig budgetram.

Regeringen vill ge stöd åt ordförandeskapets strävan att nå ett snabbt avslut i förhandlingen med Europaparlamentet. Det är vår uppfattning att det inte finns särskilt mycket utrymme för förändringar åt något håll. Vi anser det viktigt att Europeiska rådets uppgörelse i juli – när det väl kom fram en sådan – verkligen respekteras och, framför allt, att den inte överskrids. Vi vill dessutom markera att den del av uppgörelsen som

Anf. 39 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Tack för en bra föredragning!

Jag vill lägga till vikten av att vi verkligen följer upp do no harm-principen kopplat till klimatfrågan och att det blir en transparent och tydlig uppföljning framöver, så att klimatmainstreamningen blir på riktigt och så att budgeten i övrigt är i linje med Parisavtalet.

Anf. 40 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Detta är ett medskick som jag gärna tar med mig. Jag menar att denna uppgörelse är ett steg framåt för arbetet för att motverka klimatkrisen, och jag tycker att det är mycket angeläget att de synpunkter som framfördes här tas vidare i arbetet fortsättningsvis.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådets extra möte den 24–25 september 2020: slutsatser.

Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Detta är en diskussionspunkt. Inga beslut ska fattas om det här på tisdag, och inga slutsatser antas från detta möte. Vad man ska resonera om är det utkast till slutsatser som ligger på bordet inför Europeiska rådets möte senare nästa vecka. Nämnden har fått ta del av detta utkast. Det tar upp frågor som handlar om EU:s inre marknad, om industripolitik och om digitalisering.

Det kommer också att föras en strategisk diskussion om Turkiet och en diskussion om relationen med Kina på detta möte med Europeiska rådet, men i dessa delar har det ännu inte presenterats något förslag till slutsatser.

Texten om EU:s inre marknad präglas förstås till stor del av att vi nu behöver återupprätta den inre marknadens funktionssätt efter pandemin. Den inre marknaden utmanades ju på flera sätt som en följd av pandemin och utsattes för olika störningar och påfrestningar. Denna slutsatstext tar upp den inre marknadens potential när det gäller att få en återhämtning inom EU efter pandemin. Vi menar förstås att detta är vettigt för att höja ambitionsnivån och förbättra de delar av den inre marknadens system som inte fungerar på ett optimalt sätt.

Avsnittet om industripolitik för EU är en fortsättning på den diskussion som inleddes redan inför Europeiska rådets möte i mars, eller det som skulle ha varit ett möte i mars. Som bekant blev detta möte uppskjutet, men nu ska diskussion i stället tas upp igen nästa vecka.

En huvudfråga som har diskuterats under en tid är det som kallas strategisk autonomi i EU. Vi har varit angelägna om att markera att autonomi och motståndskraft inte får eftersträvas till priset av den grundläggande öppenhet mot omvärlden som vi menar har tjänat EU så väl.

Det tas också upp frågor som gäller en översyn av konkurrensregelverket och rättvisa konkurrensförhållanden mot

tredjeland. Också formandet av industriella miljöer som stöder klimatomställningen finns med här.

Texten om digitalisering rör vad som kan kallas teknisk suveränitet. Det handlar om 5G, om artificiell intelligens och om strategiska värdekedjor. Där nämns också cyberhoten, tillgång till data och digitaliseringens betydelse för miljö- och klimatmålen.

Låt mig till sist säga, fru ordförande, att även om allmänna rådet ska föra en diskussion om vilka frågor som nu står på Europeiska rådets dagordning är det först när stats- och regeringscheferna möts senare nästa vecka som slutsatserna ska antas. Statsministern kommer som bekant att samråda med nämnden om detta på onsdag eftermiddag i nästa vecka.

Anf. 43 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag instämmer i det som har förts fram i dag, även om vi inte ska ta ställning och det bara finns ett utkast till slutsatser.

Jag vill uppehålla mig lite kring den inre marknaden. Man blir ändå lite upprörd när man ser att det står att vi ska gå tillbaka till en fungerande inre marknad. Vi har diskuterat denna fråga under våren. Det finns en frustration över att EU borde vara som bäst på detta under en kris, men det har visat sig att det inte är på det viset. Jag tycker att det är lite tråkigt att det står att vi ska gå tillbaka till en fungerande inre marknad. Jag instämmer i det som statsrådet sa, att det här är ett tillfälle att framför allt göra det men också fördjupa den och gå vidare.

Jag tycker att det är många bra saker som sägs här i dag och som står i utkastet. Ibland blir det mycket ord när vi talar – så var det faktiskt lite på den förra punkten här i dag – men vi måste också gå till handling. Man hänvisar till dokumentet om en handlingsplan för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna och lyfter fram det i slutsatserna. Det tycker jag är bra, för där finns konkreta saker som man kan ta till. Där finns också press på medlemsstaterna och tidsplaner.

Egentligen ville jag bara instämma med statsrådet och lyfta upp att det nu är dags att gå vidare. Man ska inte bara gå tillbaka till en välfungerande inre marknad utan också fördjupa den.

Anf. 44 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Jag lade märke till att statsrådet inte sa något om de externa relationerna, som också finns med i det underlag som vi har fått. Där vill jag lägga till att jag tycker att det är viktigt att de externa relationerna diskuteras och att man också diskuterar sanktioner mot Turkiet liksom de sanktioner som vi talat om tidigare när det gäller Kina.

Anf. 45 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Precis som statsrådet uttryckte måste den inre marknadens funktionssätt komma tillbaka på banan igen och fås att fungera bättre. Om vi inte får den på plats och får den att fungera igen hjälper det inte hur stora insatser man gör med återhämtningsfonder och liknande, utan det är en viktig förutsättning. Om detta är vi helt överens.

Det som jag skulle vilja fördjupa lite mer och fundera på är strategisk autonomi. Vi har företag som måste kunna organisera sina verksamheter

2020/21:2
18 september

behov av specialisering. När vi hade handelsministern hos oss var hon tydlig med att hon driver strategin att använda sig av strategisk resiliens i stället för autonomi. Där har det blivit en värderingsskillnad. Det handlar inte om att bygga upp alltihop internt i landet utan tvärtom om att skapa en mer diversifierad strategi som gör att företagen skapar bättre förutsättningar för hållbarhet framöver. Det skiljer mellan de olika länderna i vilken linje man håller där och på vilket sätt man driver detta.

Jag gissar att det är en gemensam linje hos hela regeringen, så som handelsministern har sagt när hon har varit hos oss. Jag skulle gärna vilja höra lite om vilken linje som statsrådet kommer att använda sig av.

Det hela handlar om hur vi ska värna den öppna ekonomin i Sverige och EU och om hur vi ska trycka på för att det ska bli rätt vägval för EU-27 i dessa frågor.

Anf. 46 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag kan börja med att svara Annika Qarlssohn att jag har precis samma linje som handelsministern. Det var därför jag sa i min inledning att det, när man diskuterar autonomi, motståndskraft, resiliens eller vad man nu vill kalla det, är viktigt att det man företar sig inte sker till priset av den grundläggande öppenhet mot omvärlden som har tjänat EU så väl. Detta är särskilt viktigt för ett land som Sverige, som är beroende av export till andra länder för sin välfärd och tillväxt. Detta är en viktig synpunkt som vi har framfört redan från början i diskussionen.

Man kan förstå att det finns en frustration i situationer som den som rådde i början av pandemin – att vi inte får tag på livsnödvändig skyddsutrustning och kanske mediciner som vi skulle behöva och där det kanske bara finns någon enskilda tillverkare. Vi behöver öka vår självförsörjning inom några speciella sektorer, men detta behöver inte innebära att man låser in sig i något slags isolerat Europa. Det kan handla om att se till att man har flera leverantörer och att värdekedjorna går åt olika håll men också naturligtvis om att se till att vi har ett utbyte som fungerar också i framtiden.

Till Ilona Szatmari Waldau vill jag säga att det är helt riktigt att den diskussion som handlar om Turkiet måste ta sin utgångspunkt i hur vi ska stödja de ansträngningar där man söker en dialog och en nedtrappning av konflikten och spänningarna. Men vi ska från EU:s sida också vara beredda att överväga andra handlingsalternativ om dialogen inte ger resultat, till exempel utökade listningar. Jag har förstått att detta diskuterades i nämnden tidigare i dag.

Jag vill bara instämma, Jessica Roswall, i betydelsen av att vi får en bättre efterlevnad av den inre marknadens regelverk. Detta handlar som sagt inte bara om att gå tillbaka till hur det var i januari och februari, utan vi måste fortsätta på ett sätt som gör att vi fördjupar den inre marknaden och ser till att den täcker fler områden, att den går in i servicesektorn på ett tydligare sätt och att digitaliseringens möjligheter tillvaratas också i inre marknadsarbetet.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 48 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Vi har just fått en reviderad dagordning för allmänna rådets möte nu på tisdag, och där framgår att man har tagit bort denna dagordningspunkt. Det finns inga förberedelser för mötet i oktober ännu, så det är nog därför man inte tänker ödsla tid på det.

Anf. 49 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag har en fråga om sanktioner mot Belarus. Vad är bedömningen? Är det mest troliga att det kommer upp den här veckan, eller kommer det att dröja ända till oktober?

När det gäller frågan om minimilöner: Vad gör ni för bedömning av när den kommer upp i rådet?

Anf. 50 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag kan inte säga något exakt datum för när frågan om sanktioner mot Belarus kommer upp. Det är möjligt att den var uppe till diskussion under den föregående punkten när kabinetssekreteraren samrådde med nämnden. Jag vågar inte säga något exakt datum, men såvitt jag förstår behöver det inte dröja ända till Europeiska rådets möte den 15–16 oktober. Det kan jag inte se att det behöver göra.

När det gäller minimilöner återkommer jag till det under en senare dagordningspunkt. Frågan annonserades under Ursula von der Leyens budskap till unionen i onsdags, och våra informationer säger att det kan komma ett förslag i slutet av oktober.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Därmed inte sagt att det kommer upp till rådsbehandling så snabbt. Det är inte alls säkert, utan det kan ta tid.

Med detta går vi in på dagordningspunkt 6, Förhandlingarna mellan EU och Storbritannien. Finns den punkten kvar, statsrådet?

Anf. 52 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jodå, den finns kvar, och den kommer säkert att leda till en del resonemang, även om den också bara är en informationspunkt. Det handlar förstås om att vi ska få information om läget i förhandlingarna mellan Storbritannien och EU från EU:s chefsförhandlare Michel Barnier.

Jag tänkte nu ge en kort uppdatering om var vi står i förhandlingen när vi nu går in i ett nytt skede. Detta var något som jag också fick möjlighet att informera utrikesutskottet om i går.

Först vill jag säga att det finns ett fortsatt starkt och enigt stöd för EU-kommissionen och chefsförhandlare Barnier, trots att vi har en pågående pandemi och trots att ståndpunkterna mellan EU och Storbritannien ligger långt ifrån varandra. Trots att vi har en viss turbulens i förhandlingarna finns det en stark uppslutning bakom vår förhandlare och vårt mandat, och det är bra.

Men det finns också en oroande utveckling som vi har sett inte minst den senaste tiden, och det handlar om det uppmärksammade lagförslag

som den brittiska regeringen presenterade i förra veckan. Jag antar att förslaget var menat att åstadkomma en funktionell inre marknad i Förenade konungariket, alltså mellan Nordirland och Storbritannien, efter det att övergångsperioden löper ut den 31 december. Samtidigt är det ett mycket problematiskt förslag. Från svensk sida delar vi kommissionens bedömning att lagförslaget, om det skulle genomföras i sin nuvarande form, strider mot det utträdesavtal som britterna var med och skrev under i fjol och särskilt mot det så kallade Nordirlandsprotokollet. Kommissionen har begärt att den brittiska regeringen ska dra tillbaka förslaget senast den 30 september och hotar annars med rättsliga åtgärder.

Under alla förhållanden måste man förstås beklaga det brittiska agerandet, för det riskerar faktiskt att allvarligt undergräva förtroendet för Storbritannien som förhandlingspart. Man har kunnat notera i medierna att alla nu levande tidigare premiärministrar i Storbritannien har tagit avstånd från det.

Jag menar att vi trots de senaste veckornas händelser måste fokusera på att försöka komma vidare i förhandlingarna. Dessa har så här långt tyvärr inte gått i den takt som vi hade hoppats. Det finns en del som spekulerar i att det finns krafter i Storbritannien som inte alls vill ha en uppgörelse, men vi menar att detta fortfarande är möjligt om den brittiska regeringen både kan och vill agera konstruktivt så att vi återigen kan få fokus på substansen i förhandlingarna.

Parterna står dock fortfarande långt ifrån varandra i några centrala frågor som nämnden känner till väl. Den första är rättvisa konkurrensvillkor, särskilt hur statsstödet ska regleras. Den andra är fisket. Det är också svårt att nå samsyn i frågor som hur man ska samarbeta kring inre säkerhet och hur man ska konstruera en bra tvistlösningsmekanism.

Vi försöker från svensk sida att engagera oss konstruktivt i detta och hoppas kunna vara en modererande kraft i EU-samarbetet. Vi har en positiv ansats, vill jag mena. Förhandlingarna ska fortsätta. Det här är möjligt att lösa, även om det finns allt mindre tid kvar. Vi vill verkligen, så långt det bara är möjligt, undvika en avtalslös situation. Detta skulle vara ett dåligt utfall för både britterna och oss i EU. Vi vill ha en nära relation mellan EU och Storbritannien i framtiden.

I mitt inlägg på tisdag tänker jag uttrycka vårt stöd till kommissionens ansträngningar för att fortsätta förhandlingarna på ett konstruktivt sätt och att vi inte ska låta oss provoceras utan i stället uppmana till lugn och ansvarstagande i denna situation. Keep calm, and carry on, som man kanske skulle säga på andra sidan kanalen.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Lagstiftningsplanering.

Anf. 54 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Det är en informationspunkt i två delar, dels den så kallade avsiktsförklaringen, dels frågan om den fleråriga planeringen för unionen.

I anslutning till sitt tal i onsdags om tillståndet i unionen skickade kommissionens ordförande Ursula von der Leyen in en så kallad

avsiktsförklaring till Europaparlamentets talman och till rådets ordförandeskap. I texten finns en övergripande redogörelse för vilka initiativ som kommissionen planerar att lägga fram i slutet av nästa år. Det är sammanlagt ett fyrtiotal initiativ som presenteras. Kommissionen kommer senare i oktober att presentera sitt arbetsprogram, och där kommer ännu fler förslag att finnas med.

I stort kan vi säga att inriktningen i denna avsiktsförklaring är i linje med både den strategiska agenda som EU självt har antagit och våra svenska prioriteringar för EU-arbetet. Det är särskilt bra att det finns satsningar på miljö- och klimatsidan, inte minst ambitionshöjningen att minska klimatutsläppen med minst 55 procent till år 2030.

Det är också glädjande att kommissionen så tydligt markerar betydelsen av den inre marknadens förtroende genom en ny strategi för Schengens framtid. Här vill regeringen också att en satsning på tjänstesektorn ska ingå.

Som jag antydde tidigare i dag tog också kommissionens ordförande i onsdags upp minimilönefrågan, och här är vår hållning glasklar. Vi vill inte se ett direktiv om minimilöner, och vi insisterar på att den svenska arbetsmarknadsmodellen måste respekteras.

Sist vill jag säga som vi brukar att det är viktigt att kommissionen presenterar välgrundade och ändamålsenliga förslag som bygger på ordentliga konsekvensanalyser i linje med principen om bättre lagstiftning och att också jämställdhetsperspektivet måste beaktas i kommande förslag.

När det gäller enskilda initiativ återkommer givetvis regeringen till riksdagen när respektive fråga kommer upp för diskussion och beslut.

Anf. 55 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Vi är överens om att vi inte vill se ett direktiv om minimilöner på EU-nivå. Hur resonerar statsrådet vad gäller att ha en ambition att försöka få ihop en blockerande minoritet i rådet? Vi kan säkert jobba på flera olika fronter.

I går var arbetsmarknadsministern i arbetsmarknadsutskottet och sa att hon ska arbeta på alla möjliga sätt för att det inte ska bli ett direktiv som är rättsligt bindande för Sverige.

Hur ser statsrådet på detta?

När det gäller frågan om egna medel undrar jag om det fanns med. Jag har inte hunnit titta i lagstiftningsprogrameringen. Hur kommer vi att agera där?

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade att statsrådet sa att detta var en informationspunkt, men om det inte stämmer får statsrådet rätta mig.

Anf. 57 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jo, det är korrekt att det är en informationspunkt.

När det gäller minimilöner räknar vi med att det kommer att presenteras något slags förslag i slutet av oktober. Jag har inget att tillägga till det arbetsmarknadsministern har informerat arbetsmarknadsutskottet om i denna fråga. Jag tror inte att vi i dag kan identifiera någon blockerande minoritet. Det hindrar dock inte att vi i kontakten med andra medlemsstater mycket aktivt redovisar våra bevekelsegrunder och varför

vi tycker att det är fel att införa något obligatorium av detta slag genom ett direktiv och varför vi tycker att det är riskabelt att ha ett direktiv även om man försöker göra ett undantag för Sverige, och kanske andra länder också. Vi vet nämligen att det inte är de som skriver direktivet som i sista hand bestämmer utan EU-domstolen, och där har vi dåliga erfarenheter.

När det gäller egna medel är det redan i slutsatserna från toppmötet i juli angett att det kommer en del förslag från kommissionen. Vi har samma uppfattning nu som vi hade då. Vi är inte intresserade av några förslag som leder till beskattning på EU-nivå, och vi hämtar kraft i insikten om att alla beslut av detta slag måste antas med enhällighet.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Covid-19.

Anf. 59 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Detta är en diskussionspunkt; inga beslut ska fattas. Det handlar om koordinering av pandemins effekter.

Det finns en stark önskan att skapa en större tydlighet i vad som gäller inte minst för resenärer inom EU avseende karantän och testning. Detta har varit en drivkraft hos många som vill ha en bättre samordning inom EU. Samtidigt råder det nationell kompetens i denna fråga. Därför är inriktningen att genom samordning och samverkan skapa så mycket samstämmighet och tydlighet som möjligt – men med behållen frihet för enskilda medlemsstater att göra de insatser som de själva bestämmer som nödvändiga utifrån den nationella kontexten.

Regeringen välkomnar en ökad koordinering på EU-nivå för de medlemsstater som väljer att införa olika former av åtgärder. Därför är det positivt att kommissionen har presenterat förslag på rekommendationer, för vidare hantering i rådet.

Vi ställer oss också positiva till att ha mer av datainsamling och att information om restriktioner delas i god tid, mellan medlemsstaterna och till allmänheten.

Men vi tycker också fortsättningsvis att åtgärder och restriktioner bäst bestäms nationellt utifrån nationella förutsättningar. Ska det till EU-gemensamma restriktioner och åtgärder ska de baseras på frivillighet från medlemsstaternas sida och att de i alla lägen bör föregås av information till övriga medlemsstater.

Det är allmänt bekant att Sveriges strategi under denna pandemi i en del andra medlemsländers ögon kan ha upplevts som annorlunda än de flestas. Men jag menar att det är viktigt att påminna om att vi i grunden har haft samma mål även om vi har valt olika tillvägagångssätt för att nå dessa mål: att begränsa smittspridningen och säkra adekvat vård.

Det är förstås för oss alla angeläget att det fortsatta arbetet med att begränsa spridningen av covid-19 vilar på vetenskaplig grund och att åtgärderna blir effektiva, proportionerliga och genomförbara i praktiken.

Anf. 60 ANNIKA QARLSSON (C):

Ja, detta har varit en följetong där vi har sett olika typer av ageranden från olika länder. Den sista punkten som statsrådet trycker på är mycket

viktig och värdefull: att det ska vila på vetenskaplig grund och att åtgärderna ska vara effektiva.

Men det jag har reagerat på är ett ordval som jag tycker signalerar passivitet. Det står att Sverige kan stödja att de inre gränserna så långt det är lämpligt öppnas. Jag tycker att det hade varit bättre att fortsätta med den svenska linjen med så långt och så snart som möjligt i stället för det lite passivare uttrycket.

Anf. 61 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Jag har inga svårigheter att instämma med Annika Qarlssoon. Vi ska givetvis ha så öppna gränser som möjligt och arbeta mot det målet. Dock har länderna en nationell kompetens att fatta vissa beslut här. Men önskan i vårt gemensamma Europa är att ha öppna gränser, och jag har inte svårt att ansluta mig till det.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Rättsstatsläget i Polen.

Anf. 63 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Detta är en informationspunkt. Det kommer att ges en kort uppdatering om rättsstatsläget i Polen. Vi vet att ordförandeskapet planerar en utfrågning av Polen inom ramen för artikel 7-förfarandet. Men det blir inte förrän vid allmänna rådets möte i december.

Vår uppfattning är att denna fråga ska stå kvar på rådets dagordning så länge kommissionen gör bedömningen att det föreligger en risk för ett systematiskt hot mot rättsstatens principer i Polen.

Anf. 64 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag instämmer i statsrådets konstaterande att detta behöver stå kvar vad gäller både Polen och Ungern. Det vi kan se med artikel 7-förfarandet är det inte har räckt till för att trycka på i den omfattning som behövs. Därför är det oerhört viktigt att vi så snabbt som möjligt får på plats ett bindande demokratilås på EU:s budget, alltså en mekanism för demokrati och rättsstatens principer som är bindande.

Det är bra att det står kvar, och det är viktigt att vi trycker på för att få det nya regelverket på plats.

Anf. 65 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag instämmer och konstaterar som jag sa när vi var inne på den första dagordningspunkten om den fleråriga budgetramen att jag där tänker ta tillfället i akt att säga just att det är mycket angeläget att denna mekanism nu kommer på plats.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Unionens värden i Ungern.

2020/21:2
18 september

Anf. 67 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Detta är en liknande informationspunkt. Vi kommer att få en uppdatering av läget för respekten för unionens värden i Ungern. Också här är ordförandeskapets planering att det ska ske en utfrågning av Ungern inom ramen för artikel 7-förfarandet vid vårt möte i december.

Även när det gäller Ungern är vi förstå av uppfattningen att denna fråga behöver stå kvar på dagordningen så länge kommissionen gör bedömningen att det finns en risk för ett systematiskt hot mot unionens värden där.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då det inte finns någon övrig fråga tackar vi statsrådet med eventuella medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Jennie Nilsson välkommen.

Vi går vidare på vår dagordning. Vi börjar med punkten återrapporter.

Anf. 70 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Den är utskickad. Vi kan svara på frågor om det är någon som har några frågor om den.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen.

Vi går in på rådsdagordningens punkt 3, Reformpaketet för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020.

Anf. 72 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Fru ordförande! Vid rådsmötet ämnar ordförandeskapet ta upp diskussionerna om tre övergripande frågor som också berör viktiga utestående frågor i förhandlingarna. Frågorna handlar om vad som krävs för att uppnå en ökad miljö- och klimatambition i CAP, verktyg för fördelning av inkomststoden samt vad som krävs för att uppnå balans mellan ett bättre genomförande av politiken och behovet av administrativ förenkling.

När det gäller den gröna arkitekturen har ordförandeskapet lämnat förslag om öronmärkning av medel i pelare 1. Det finns dock en rad tekniska frågor att lösa. Det gäller exempelvis hur tillräcklig kvalitet ska säkerställas, nivån på en öronmärkning samt hur tillräcklig flexibilitet i hanteringen av medel bör utformas.

Regeringen anser här att det ska gå att flytta pengar mellan åtgärder för att kunna garantera stabila stödnivåer för miljösystemen samtidigt som medlemsstaternas fördelade medel inte brinner inne om det fördelas för mycket pengar till miljösystemen.

Ordförandeskapet har även föreslagit att fastställa en minsta procentsats för så kallade miljöytor på EU-nivå. I reformförslaget har kommissionen inte föreslagit något minsta krav utan menat att användandet av miljöytor ska motiveras av medlemsstaterna utifrån relevans för regioner och företag.

Här har Sverige drivit och fått gehör för bland annat att andelen skog i landskapet ska kunna beaktas. Denna anpassning anser vi säkerställer att villkoren blir effektivare. En påtvingad procentsats för miljöytor på EU-nivå skulle hämma en effektiv tillämpning av grundvillkoren.

Frågan om instrument för fördelning av inkomststödet tas upp som en följd av att budgetförhandlingarna nu är avslutade. Det omfattar bland annat bestämmelserna om takbelopp. Europeiska rådets position blev att dessa ska vara frivilliga att tillämpa.

Beträffande balansen mellan ett bättre genomförande av politiken och behov av administrativ förenkling arbetar vi vidare med utformningen av bestämmelserna som rör enhetsbeloppen och detaljer som rör indikatorerna.

Anf. 73 JOHN WIDEGREN (M):

Tack, statsrådet, för genomgången!

Jag har egentligen inga större saker. Jag har däremot en fråga om den skriftliga delen som vi har fått ut under det avsnitt som heter Andra åtgärder i den strategiska planen. Det är i det skrivna materialet sidorna 4 och 6.

Andra stycket under den rubriken börjar: Regeringen anser att det är viktigt med en marknadsorienterad jordbrukspolitik. Det är viktigt att andelen produktionskopplade stöd inte ökar i förhållande till i dag eller att det genom reformen inte sker uppluckring av reglerna kring när man får använda kopplade stöd.

Jag skulle vilja höra hur statsrådet resonerar där. På vilket sätt menar man uppluckring av reglerna här? Vi vet att många länder vill öka på de kopplade stöden och öka dem väldigt mycket. Det är sådant som skulle kunna snedvrida konkurrensen väldigt mycket. Jag skulle vilja höra ett resonemang om vad uppluckringen innebär, hur det ser ut och om det faktiskt kommer att ske. Det var det enda.

Anf. 74 STAFFAN EKLÖF (SD):

Överlag tycker vi att den svenska positionen är bra. Den innehåller många bra saker. Till exempel skriver regeringen att den vill säkerställa att tillräckligt detaljerade indikatorer tas fram för att följa upp CAP i förhållande till mark-, luft- och vattenkvalitet. Det tycker vi är bra. Det tror vi kommer att leda till mer ändamålsenlighet. Det är en fråga som vi har drivit tidigare. Blir indikatorerna mer ändamålsenliga finns det större chans att man inte får någon onödig administration och byråkrati. Det kan också bättre möjliggöra en nationell flexibilitet. Det tycker vi är bra.

Sedan har vi frågan om miljöytor. Nu fick vi lite mer berättat om miljöytorna, och det var väldigt bra. Det verkar som att grundinställningen här är bra. Men om ministern med några ord kunde förklara mer om den underliggande sakfrågan skulle det vara positivt, inte minst därför att vi hade lite tidsnöd på utskottssammanträdet.

Sedan har vi en fråga som vi brukar återkomma till. Det gäller möjligheten att ersätta lantbrukare för åtgärder på djurvälståndsområdet och även att det finns lagkrav på det.

Där tycker vi att det är väldigt positivt att regeringen har en hög ambition för detta. Men man har tidigare signalerat att det har varit lite svårt att få gehör hos kommissionen och andra. På förra EU-nämnden tog vi upp att den gröna given och inte minst Farm to Fork innehåller väldigt tydligt en hög ambition på djurvälståndsområdet.

Vi tänker att det är något som måste påverka både kommissionen och andra medlemsstater. Vi tycker att det måste finnas ett före och ett efter med tanke på den tydliga nya målsättningen. Vi vill höra hur kommissionen tänker.

Det vore positivt för resultatet för EU:s djurskyddsfrågor om en medlemsstat kan gå före och dessutom inte förlora på det. Frågan blir: Har

regeringen framfört sådana tankar, och vad blev svaret från kommissionen?

2020/21:2
18 september

Jag stannar där, förutom att sammanfatta vad frågorna var, eftersom jag talat så mycket. Den första frågan gäller: Kan vi få lite mer information vad gäller miljöyta och den underliggande sakfrågan? Sedan var frågan vad som har framförts och hur kommissionen och andra medlemsstater har reagerat i frågan om ersättning för djurvälfsarbete.

Anf. 75 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har inga synpunkter på regeringens ståndpunkt. Ett av skälen till det är att det här ärendet inte diskuterades särskilt mycket på miljö- och jordbruksutskottets möte i går och att det bara var en information. Jag hoppas kunna återkomma när det har varit en överläggning. Jag skulle vilja fråga när en sådan överläggning är planerad. Det räcker inte bara med information när det gäller CAP.

Anf. 76 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack, statsrådet, för genomgången!

Det har varit en lång resa med budgetdiskussionerna. Vi är inte i mål än, utan det kommer att komma tillbaka. Vi från Centerpartiet ser gärna en strängare budgetdisciplin inom EU. Vi har inte tyckt att det är rättvist i de budgetdiskussioner som har varit tidigare att det är jordbruket och lantbruket som ska betala för brexit.

Nu har vi fått ett slutförhandlat förslag där det ingick ökad medfinansiering. Vi välkomnar att det är på plats och att det nu är fråga om nästa steg. Det vi också har sagt är att det är olyckligt om jordbrukspolitiken leder till en försämrad konkurrensförutsättning för Sveriges jordbrukare. Det är snarare så att om vi tittar på delarna med djurvelfärd och antibiotikaanvändning, och lyckas driva igenom att övriga EU höjer sin nivå, skulle det till och med förbättra förutsättningarna för svenska bönder som sedan länge lever under betydligt skarpare villkor än sina kollegor runtom i Europa.

Det är ett par detaljer som jag gärna skulle vilja höra lite mer om. Vi ställer oss bakom ståndpunkten i sin helhet. Det står om tillräckligt detaljerade indikatorer. Jag skulle gärna vilja höra vad regeringen syftar på. Vad är tillräckligt detaljerade?

Om nuvarande indikatorer är trubbiga är det stor risk att det blir dyrt och krångligt för medlemsstaterna att följa upp det hela. Det gäller att det blir en balansgång och att förenklingen inte bara gäller för förvaltande myndigheter utan också gäller för den enskilda brukaren som finns i andra ändan av regelverket.

Sedan har jag också en fråga angående flexibilitet och ersättning för miljösystemen i pelare 1. Tolkar regeringen det som att den finansiella flexibiliteten inom pelare 1 är en förutsättning för att öronmärkning av miljösystemen ska fungera? Kan statsrådet utveckla vad konsekvenserna blir om vi inför miljösystemen i pelare 1 men att flexibiliteten uteblir? Det är min fråga.

Anf. 77 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Tack så mycket för frågorna! Jag ska försöka att inte vara för detaljerad och kanske lämna över någon fråga till tjänstemän här om det är så att ni vill ha detaljkunskap.

Jag kan först börja med Ilona Szatmari Waldaus fråga om överläggning i MJU. Vi är självklart hos utskottet inför varje möte. Det som vi gjorde i går var att vi tog mycket tid till en begärd överläggningsfråga som handlade om Farm to Fork. Allting är dock givetvis utskickat.

Här är egentligen inga nya positioner. Det är positioner som är kända sedan tidigare, har diskuterats i utskottet sedan tidigare och som också har diskuterats i EU-nämnden sedan tidigare. Detta sagt bara för att det ska vara klart att här kommer inte in något nytt som ingen har haft möjlighet att ha synpunkter på. Det gavs också möjlighet att skicka in eventuella synpunkter under eftermiddagen och kvällen i går, och inga har inkommit.

Givet det finns såklart lite frågor. Jag börjar framifrån med John Widegrens fråga. Du hade en ganska konkret fråga om kopplade stöd och strategisk plan i stycke två. Jag tänkte låta Lars Olsson svara på den frågan.

Anf. 78 Departementsrådet LARS OLSSON:

När det rör produktionskopplade stöd handlar det om reglerna när man får tillämpa produktionskopplade stöd. Det finns egentligen i nuvarande regler att produktionen inte får öka. Då får man i så fall minska de produktionskopplade stöden. Där innebär förslaget att den begränsningen har lyfts bort, vilket inte Sverige tycker är bra. Vi vill behålla begränsningen att inte använda produktionskopplade stöd som kan leda till en ökad produktion.

Anf. 79 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag går vidare till Staffan Eklöfs frågor. Han hade frågor om tillräckligt detaljerade indikatorer. Jag kan bara konstatera att jag inte ser att vi har någon olika syn i sak där. Det är från svensk sida givetvis viktigt att de utformas på ett sådant sätt att de blir effektiva och ändamålsenliga. Det var vad jag uppfattade att Staffan Eklöf också tyckte var viktigt.

Sedan ville du ha lite mer information om miljöytor. Det är klart att miljöytor är en viktig fråga för Sverige. Det kopplar också till att det ska vara effektivt och ändamålsenligt.

Vi har inga synpunkter på att man inte kan ha miljöytor. För ett land som Sverige, som i vissa delar har mycket skog och där skogen i sig är det som skapar mervärdet eller diversiteten i det här sammanhanget, är det förstås viktigt att det inte blir trubbigt utformat så att man inte kan räkna detta på ett bra sätt som ger mesta möjliga klimat- och miljönytta – det är ju det vi faktiskt vill.

I dag finns det undantag för Sverige när det gäller åtgärder som ekologiska fokusarealer – och även för Finland, tror jag. Ta det med en nya salt, men om jag kommer ihåg rätt gäller det också Finland. Vi tycker att den typen av system eller motsvarande behöver finnas med som en förutsättning också i det nya förslaget. Det har vi framfört och driver hårt, och vi har rimligt goda förhoppningar om att det ska kunna gå igenom på ett bra sätt.

Också djurvälfrädsfrågan är en viktig fråga för Sverige. Vi har drivit den länge, och vi driver den hårt. Vi är nöjda med att det nu i

diskussionerna finns förslag kopplade till ökad djurvälstånd och att man vill se över djurvälståndslagstiftningen. Det välkomnar vi. Vi driver dock i det sammanhanget precis det som Staffan sa, eller om det var någon annan, nämligen att det utifrån ett svenskt perspektiv är viktigt att vi som har gått före också ska kunna få betalt för det.

Sedan är det i sig ändå viktigt att den här frågan rullar, givet att det är bra – jag vet inte om det var John Widegren, Annika Qarlsson eller någon annan som nämnde det – utifrån ett svenskt perspektiv att man får en bra lagstiftning på plats här. Det gynnar Sverige, som har höga ambitioner, att det ställs krav också på andra länder.

Att man ska få tillgodoräkna sig i enlighet med nationell lagstiftning, som jag uppfattade att Staffan Eklöf frågade efter, har vi inte gehör för i nuläget. Vi driver dock fortfarande den frågan tydligt.

Annika hade en del kommentarer kring budget och brexit. Jag kan väl också bara konstatera att jag tycker att det är bra att vi nu har en budget på plats. Det skapar förutsättningar för att vi kanske ska kunna förhandla färdigt CAP:en och få den på plats och inte få en längre utsträckning än vad vi redan har haft när det gäller de delarna. Det har också varit viktigt att vi har kunnat använda de pengar som vi slapp betala i medlemsavgift för att kunna kompensera via medfinansiering i landsbygdsprogram nationellt.

Djurvälstånd, som Annika Qarlsson tog upp, tror jag att jag redan har svarat på. Den är viktig för Sverige.

Indikatorerna svarade jag nog också på. Det jag kan lägga till där är att jag delar Annika Qarlssons synpunkt, nämligen att när vi driver förenklingsfrågan, som är en viktig övergripande princip i alla dessa diskussioner, handlar det självklart inte bara om att det ska bli lätt för myndigheter i Sverige. När vi lägger fram strategisk plan och utformar nästa programperiod och programmeringen för den är den viktigaste biten att det ska kunna göras på ett sådant sätt att det också blir enklare för stöd-mottagarna, alltså bönderna eller andra i det här sammanhanget.

Sedan vet jag inte om Annika hade någon mer fråga. Jag har skrivit något konstigt som jag inte förstår själv. Du får återkomma om jag har missat någonting som jag borde ha svarat på.

Anf. 80 JOHN WIDEGREN (M):

Fru ordförande! Tack för svaret, statsrådet!

Jag vill återkomma till den fråga jag hade och svaret som Lars Olsson, som alltid är klok när han svarar, gav. Jag tycker att den eventuella uppluckringen av reglerna för de kopplade stöden är oroande. De kopplade stöden är väl den sämsta biten i CAP:en. Vi vet att det resoneras olika medlemsländerna emellan, och därför tycker jag att det är viktigt att regeringen står på sig så mycket den kan.

För övrigt tycker jag att den här ståndpunkten börjar landa ned och bli bra. Det har varit en bra diskussion om CAP:en under sista halvåret. Jag vill mest tacka för det, men jag vill även att regeringen står på sig när det gäller de kopplade stöden. Det är någonting som kommer att kunna snedvräta konkurrensen något oerhört, tror jag – tyvärr.

Anf. 81 ANNIKA CARLSSON (C):

Jag hade en fråga till, och den gällde flexibilitet och ersättning för miljösystemen i pelare 1. Jag uppfattar det som att regeringen bedömer att den finansiella flexibiliteten inom pelare 1 är en förutsättning för att öronmärkning av miljösystemen ska fungera. Jag skulle gärna vilja höra statsrådet utveckla vad konsekvenserna blir om vi inför miljösystemen i pelare 1 men flexibiliteten uteblir.

Anf. 82 NINA LUNDSTRÖM (L):

Tack för föredragningen!

För Liberalerna är miljö- och klimatfrågorna viktiga, men den fråga jag vill ställa handlar om åtgärder för ökad djurvälstånd. Min fråga handlar om hur det ser ut med djurtransporterna, om de på något sätt omfattas i de här diskussionerna, både sett till hur det ser ut inom EU och när det gäller transporter till tredjeländ.

Anf. 83 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

För att börja med John Widegrens kommentar delar vi den oron och den synpunkten. Vi driver på allt vad vi kan. Det vi bland annat använder som argument, och som jag tycker väger ganska tungt i sammanhanget, är att det i den strategiska planen finns nio gemensamma målsättningar. Många av dem pratar vi inte så jättemycket om. Det finns en ganska stor samsyn kring dem, så det blir de utestående frågorna som diskuteras och debatteras. Men bland det som vi är överens om och som det inte är någon stor diskussion om finns det övergripande formuleringar om att stärka marknadsorienteringen, öka konkurrenskraften och ha större fokus på forskning, teknik och digitalisering. Det ska också vara fokus på lika konkurrensvillkor. Det tycker vi är ett skäl som väger tungt för Sverige i de här sammanhangen.

Detta är en fråga som vi har stor bevakning på. Det var också därför jag valde att nämna den i mitt inledande anförande. Vi gör allt vad vi kan på detta område.

När det gäller Annika Carlsson och flexibilitet i pelare 1 kring öronmärkning är Sverige positivt och har varit drivande för att det ska finnas öronmärkning också i pelare 1. Ett av skälen är att vi tycker att det är ett sätt att stärka konkurrensvillkoren och konkurrensneutraliteten mellan länder. I dag är det olika hur man i huvudsak plockar ut sina pengar från systemet. En del plockar ut en stor andel av sina stöd via pelare 1, och där finns inte möjlighet att ställa den typ av klimat- och miljökrav som man kan ställa i pelare 2. Vi tycker därför att det är bra att detta nu kommer in på olika sätt.

Däremot är det givetvis i det här sammanhanget som i alla andra sammanhang viktigt hur det blir utformat. Det måste utformas så att det leder rätt. Här har funnits olika förslag, bland annat från kommissionen. Där har vi och många med oss varit oroliga för att den typen av utformning skulle kunna innebära att pengar riskerar att brinna inne så att länder inte vågar lägga pengar där. Nu finns det ett förslag från ordförandeskapet där man försöker hantera den kritik som har framförts. Vi är dock rädda för att den utformningen skulle kunna innebära att stödmottagarna blir ovilliga att gå in i programmen eftersom beloppen riskerar att fluktuera beroende på hur många som söker dem. Vi spelar här in förslag som skapar en rimlig

flexibilitet där enhetsbeloppen är fasta men där man ändå kan flytta pengar på ett sätt som gör att detta utnyttjas till det som det var tänkt till och att det får ett stort genomslag i CAP:en. Miljö och klimat är ju en av Sveriges viktiga prioriteringar här.

Jag har Lars Olsson stand-by om inte det var ett tillräckligt svar på frågan. I så fall får ni upprepa den, så får han gå in och mer noga förklara detaljerna kring hur vi resonerar.

När det gäller Nina Lundströms fråga om djurvälstånd är detta också för mig en prioriterad fråga. Vi är som sagt nöjda att det nu finns förslag om att se över djurvälståndslagstiftning och djurvälståndspaketen. Svaret på din fråga om huruvida transporter finns med där är väl att vi förutsätter att man kommer att titta över alla delar. Dock är vi inte på den nivån riktigt ännu. Inom ramen för Farm to Fork, en av de strategier som ska kopplas till CAP:en, uttrycks däremot transporter som en sak som man ska titta på.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handelsrelaterade jordbruksfrågor.

Anf. 85 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Kommissionen avser att informera rådet om handelsrelaterade jordbruksfrågor, följt av en diskussion. Informationen väntas beröra bland annat WTO:s jordbruksförhandlingar, pågående frihandelsförhandlingar och EU:s handelsrelation med USA. Pandemin påverkar såväl handel som förhandlingar, vilka saktat in nu när virtuella möten ersatt fysiska möten. Det är dock intressant att konstatera att världshandeln med livsmedel och jordbruksprodukter ökat under det första halvåret, trots pandemin, när övrig handel kraftigt minskat. Detsamma gäller EU:s och Sveriges export av livsmedel och jordbruksprodukter.

Att hålla marknaderna öppna, såväl globalt som inom EU, har visat sig mycket viktigt för livsmedelsförsörjningen. Regeringen värnar en öppen handel. Det är inte något som behöver stå i ett motsatsförhållande till ökad lokal produktion, något som konsumenterna alltmer efterfrågar.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Med det tror jag att vi kan tacka statsrådet med medarbetare för i dag och önska trevlig helg när den kommer.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Utrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 7 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	3
Anf. 8 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	4
Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	4
Anf. 10 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	4
Anf. 11 FREDRIK MALM (L)	5
Anf. 12 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	5
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 16 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	5
Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD).....	6
Anf. 18 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 20 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	6
Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M).....	8
Anf. 22 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 23 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	8
Anf. 24 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	9
Anf. 25 FREDRIK MALM (L)	9
Anf. 26 PYRY NIEMI (S).....	10
Anf. 27 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	10
Anf. 28 ANNIKA QARLSSON (C).....	11
Anf. 29 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	12
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 31 Kabinettssekreterare ROBERT RYDBERG	12
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 33 ANNIKA QARLSSON (C).....	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	12

§ 3 Allmänna frågor

.....	13
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 36 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	13
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 38 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	13
Anf. 39 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	14
Anf. 40 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14

Anf. 43	JESSIKA ROSWALL (M).....	15	2020/21:2
Anf. 44	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	15	18 september
Anf. 45	ANNIKA QARLSSON (C).....	15	
Anf. 46	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	16	
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 48	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17	
Anf. 49	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17	
Anf. 50	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17	
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 52	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 54	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	18	
Anf. 55	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19	
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	19	
Anf. 57	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	19	
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 59	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	20	
Anf. 60	ANNIKA QARLSSON (C).....	20	
Anf. 61	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21	
Anf. 62	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 63	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21	
Anf. 64	ANNIKA QARLSSON (C).....	21	
Anf. 65	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 67	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	22	
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	22	

§ 4 Jordbruk och fiske

		23
Anf. 69	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 70	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	23
Anf. 71	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 72	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	23
Anf. 73	JOHN WIDEGREN (M)	24
Anf. 74	STAFFAN EKLÖF (SD)	24
Anf. 75	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	25
Anf. 76	ANNIKA QARLSSON (C).....	25
Anf. 77	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	26
Anf. 78	Departementsrådet LARS OLSSON.....	26
Anf. 79	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	26
Anf. 80	JOHN WIDEGREN (M)	27
Anf. 81	ANNIKA QARLSSON (C).....	28
Anf. 82	NINA LUNDSTRÖM (L).....	28
Anf. 83	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	28
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 85	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	29
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	29